

Prompti/viiba näiteid õpetajatele

Lisamaterjal koolitusele “Praktilised TI töötoad” 2025

Prompti koostamine.....	2
Milleks juturobotit kasutada.....	2
Kasutamise näiteid.....	3
Eesti keel ja kirjandus.....	3
Matemaatika.....	3
Loodusõpetus.....	3
Ajalugu.....	3
Võõrkeeled.....	3
Uurimistöö.....	4
Vaimne tervis ja õppimine.....	4
Veel universaalseid näiteid.....	5
Allikad.....	5

Lühilink: <https://bit.ly/viibad>

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

EEST! HARIDUSTEHNOLÓGIDE LIIT

Prompti koostamine

Juturobotit kasutades sisestab kasutaja prompti või viiba (viip, viiba, viipa). Mida täpsem ja kvaliteetsem on prompt, seda vähem juturobot hallutsineerib.

Prompti kirjutamine algab konteksti loomisest ja lõpeb väljundite valideerimisega. Oluline on sõnastada selgelt ja täpselt, vältides mitmetimõistetavusi.

1. Taustainfo ja kontekst.

Alusta selgitusega, kes sa oled ja millises rollis või olukorras tegutsed. See loob juturobotile selgema arusaama, millist perspektiivi eeldatakse.

Näide: "Olen ajalooõpetaja ja..."

2. Sõnasta vajadus täpselt ja konkreetselt, väldi mitmetimõistetavust.

Kirjelda, mida sa soovid, et juturobot teeks. V väldi üldsõnalisust, võimalusel too näiteid või täpsusta, millisel kujul sisu soovid.

Näide: "Vajan kokkuvõtet Lydia Koidula loomingust...."

3. Määra soovitud väljund, piirangud ja stiil.

Täpsusta, millist tüüpi väljundit ootad (tekst, tabel, pilt, nimekiri, slaidid, pdf fail jne), kui pikk see peaks olema, mis keeles, millises stiilis või kellele suunatud.

Näide: "Koosta 150-sõnaline tekst B1 tasemel, lihtsas keeles, suunatud 8. klassi õpilastele teemal"

Juturobotil on lihtsam vastata, kui eelnevalt on antud näited soovitud vastustest. See aitab mudelil paremini mõista, mida oodatakse.

Kui töötled teksti, siis kirjuta juhised algusesse ning seejärel eralda lisatud tekst jutumärkidega.

Mõnikord võib olla vaja mitut järjestikust päringut, et saada soovitud tulemus.

Võid täpsustada, mis rolli juturobot peaks kandma, kui soovid vastust konkreetse vaatenurga järgi.

Milleks juturobotit kasutada

- Olemasoleva õppematerjali: diferentseerimine/ rühmatöö koostamine/ uuendamine/ mängustamine.
- Tunnikava/töölehe/kordamisküsimuste/viktoriini/ õppekava/jutukese/näidendi/ luuletuste koostamine.
- Visuaalsete materjalide loomine (muusika, video, podcast, pildid, slaidid, joonised).
- Materjali tõlkimine/kokkuvõtte koostamine/tagasiside küsimine.
- Andmete võrdlemine, teksti analüüs ja ülevaade.
- Oma juturobotite loomine õpilastele.

- Rahuliku ja koostööle orienteeritud teavituse/märkuse/kirja/reklaami koostamine.
- Uute ideede genereerimine.
- ...

Kasutamise näiteid

Eesti keel ja kirjandus

Küsi abi grammatika reeglite selgitamisel, kirjanditeoste analüüsimisel või kirjalike tekstide (näiteks essee, luuletus, näidend) loomisel.

Näide 1: "Olen eesti keele õpetaja, koostan õppematerjali, palun too 3 näidet lihtlausest ja liitlausest õpilastele vanuses"

Näide 2: "Kirjuta lisatud materjali kohta 100-sõnaline kokkuvõte ajakirjanduslikus stiilis."

Näide 3: "Tegutse näitekirjanikuna. Loo lühidialoog kahe tegelase vahel, kes arutavad oma unistuste elukutseid. Ole humoorikas"

Matemaatika

Kasuta arvutusülesannete lahendamiseks, valemite selgitamiseks või matemaatiliste mõistete selgitamiseks.

Näide 1: "Selgita, kuidas lahendada võrrandit $2x + 5 = 15$."

Näide 2: "Olen matemaatikaõpetaja. Koosta matemaatika kodutöö, mis keskendub murdude jagamisele. Lisa kolm näidet ja kaks harjutusülesannet."

Näide 3: "Lahenda järgmine ülesanne. Näita mulle ka lahenduskäiku. Üks arv on teisest 21 võrra suurem ning nende arvude summa on 126. Leia need arvud."

Loodusõpetus

Küsi abi loodusnähtuste selgitamisel, ideede pakkumisel, ülesannete loomisel või mõistete selgitamisel.

Näide 1: "Selgita, kuidas toimib fotosüntees."

Näide 2: "Koosta lisatud materjali kohta 10 kordamisküsimust". (kleepida või üleslaadida alusmaterjal).

Näide 3: "Olen õpetaja. Loo palun viie valikvastusega küsimustik, mis keskendub fotosünteesi protsessile. Lisa igale küsimusele kolm eksitavat valikut ja üks õige vastus. Õiged vastused lisa eraldi küsimustiku alla."

Ajalugu

Kasuta õppematerjali koostamiseks, ajalooliste sündmuste selgitamiseks, isikute tutvustamiseks või ajastute võrdlemiseks.

Näide 1: "Selgita lühidalt Eesti taasiseseisvumist."

Näide 2: "Olen ajalooõpetaja. Koosta 45-minutilise ajalootunni kava 8. klassile teemal "Esimese maailmasõja põhjused ja tagajärjed." Jaga tund sissejuhatuseks, loenguks, rühmatööks ja aruteluks."

EEST! HARIDUSTEHNOLOGIIDE LIIT

Näide 3: "Oled ajalooõpetaja ja koosta 10. klassile lühikonspekt Napoleonist, keskendudes tema suurtele lahingutele. Sõnasta tekst ajastule vastavalt"

Võõrkeeled

Keeleõppes saab küsida abi näiteks tõlkimise, grammatika reeglite või vestlusharjutuste jaoks.

Näide 1: "Tõlgi lause inglise keelest eesti keelde: 'The cat is sleeping on the sofa.'"

Näide 2: „Koosta vestluseks sobivad küsimused teemal [.....], mis sobivad 8.–9. klassi õpilastele. Küsimused peaksid olema lihtsasti arusaadavad, julgustama vastajat pikemalt rääkima ning sobima paaris- või grupitööks. Lisa küsimused ka sihtkeeles (nt inglise keeles).“

Näide 3: „Selgita lihtsas keeles past simple ajavormi kasutust, too 2 näidet. Koosta 5 vestlusküsimust ajavormi harjutamiseks.“

Uurimistöö

Kasuta ideede genereerimiseks, allikate soovitusel, tekstide analüüsimiseks ja töö struktureerimise abivahendina.

Näide 1: „Paku 9. klassi õpilasele sobivaid uurimistöö teemasid keskkonna valdkonnas ning soovita iga teema juurde 2–3 usaldusväärset allikat (eesti- või ingliskeelseid), mida võiks uurimistöös kasutada.“

Näide 2: „Siin on minu õpilase kirjutatud uurimistöö sissejuhatus. Palun anna konstruktiivset tagasisidet teksti struktuuri, selguse ja akadeemilise keelekasutuse kohta ning soovita, kuidas seda paremini siduda uurimisküsimuse ja eesmärgiga.“

Näide 3: "Kujuta ette, et oled andmeanalüütik. Koosta esitlus tähtsusest, kasutades lihtsaid diagramme ja näiteid."

Näide 4: Oled ekspertteadlane, kellel on aastatepikkune kogemus süstemaatiliste kirjanduse ülevaadete ja metaanalüüside läbiviimisel erinevatel teemadel. Oled täpne ja pöörad tähelepanu detailidele. Järgid alati allikates esitatud fakte ja ei leiuta uusi fakte kunagi.

Vaata allolevat uurimust ja vasta järgmistele küsimustele 1–2 lausega.

Millal artikkel avaldati?

Mis on valimi suurus?

Mis on uuringu metoodika?

Mis oli uuringu põhiküsimus?

Millised olid põhiküsimusele vastused?

Näide 5: "Õpetan õpilasi uurima teemal [....]. palun soovita põhilisi lähenemisi, uurimismeetodeid ja andmekogumise tehnikaid?"

Vaimne tervis ja õppimine

Kasuta näiteks tunnete sõnastamisel, eneseanalüüsi toetamisel, lõõgastumisharjutuste soovitamisel või positiivsete mõtete ja

toimetulekustrateegiate pakkumiseks.

Näide 1: *"Tegutse nõustajana ja anna nõuandeid, kuidas aidata õpilastel eksamite ajal stressiga toime tulla."*

Näide 2: *"Paku strateegiaid õppimiseks ja näitlikusta neid ühe konkreetse õppeteema näitel."*

Näide 3: *"Paku üks positiivne mõte, mis aitaks õpilastel motivatsiooni/rahu/rõõmu/... leida."*

Näide 4: *"Soovita ühte lõõgastumisharjutust, mida saab teha ka tänaval."*

Veel universaalseid näiteid

- Koosta tunnikava mall või soovituslik kava teema [teema] õpetamiseks [klass] õpilastele?
- Soovita hariduslikke rakendusi või tööriistu, mis sobivad [klass ja aine] õpetamiseks teemal [teema]?
- Vajan mõtlemapanevaid aruteluküsimusi oma tunni jaoks [number] klassile teemal [teema].
- Koosta tööleht teemal [teema], millel on [number] ülesannet, mis vastavad [õpitulemuste] eesmärkidele.
- Õpetan [teema/aine], palun loo hüpoteetiline stsenaarium teemal [teema/küsimus] ja esita selle detailid ning võimalikud tagajärjed?
- Vajan juhiseid, kuidas jätkata [teema], mida eelmine õpetaja alustas. Ta õpetas [kirjelda lühidalt stiili ja sisu]. Palun paku soovitusi, kuidas jätkata.
- Kujutle, et oled Sherlock Holmes ja lahendad mõrva. Küsi minult vihjeid ja teavet, et juhtumit lahendada.
- Muuda teksti lihtsamaks, nagu selle oleks kirjutanud [vanus] õpilane.
- Kujunda [teemal] meeskonnapõhine projekt, mis nõuab õpilastelt koostööd, et lahendada keerukas probleem.
- Koosta ülesannete ja missioonide seeria, mida õpilased peavad täitma kooliaasta jooksul. Eesmärgiks on [eesmärk]. Millised väljakutsed ja ülesanded võiksid olla kaasatud?
- Kuidas sa jälgiksid ja visualiseeriksid õpilaste edusamme mängustatud klassiruumis? Milliseid tööriistu või süsteeme kasutaksid, et pakkuda tagasisidet ja monitoorida nende arengut?
- Juhenda õpilasi, kuidas korraldada tõhusat rühmaarutelu [teemal]
- Soovita ideid harivate õppekäikude jaoks, mis on seotud [teemaga].
- Soovita uuenduslikke õpetamismeetodeid, mis võiksid parandada õpilaste kaasatust ja õpitulemusi.

Allikad

1. Prompt Engineering Guide <https://www.promptingguide.ai>
2. Google AI Studio <https://aistudio.google.com/>
3. OpenAI <https://help.openai.com/en/articles/6654000-best-practices-for-prompt-engineering-with-the-openai-api>

